

F02M- JS- JS 05

99/27

Bosch

Fol. 1.

PRO COLLE- GIO MONTIS

SION MAIORICEN, SOCIE-
TATIS IESV,

CONTRA

Don Iohannem Zaforteza curatorem depositarium
hereditatis Francisci Bosc, & alios litis
confortes.

O A N N O T V S Bosc, suum condidit
Testamentū penes Gabrielē Serra nott. Anno.
1571. sub. 3. Februarij: in quo heredem vniver-
salem instituit Franciscum Bosc, nepotē suum
ex Fratre, cui si is heres non esset; vel esset, &
decederet sine liberis; substituit, & sibi heredē
instituit fratres dicti Francisci Bosc, sub iisdem
conditionibus, maiorem minori præferēdo. Et,
si fratres dicti Francisci heredes non essent; vel
essent, & decederent sine liberis; substituit Eu-
laliā Ballestera, sororem suam: quæ si heres esset, vel non esset & obie-
rit sine filijs, substituit Speranciam Garau, sororem suam, & suos.

Decessit Testator: & dictus Franciscus Bosc hereditatem a diit benefi-
cio Inuentarij, & ipso vivente, eius fratres substituti decesserunt, nullis re-
lictis liberis: obiit quoque dicta Eulalia Ballestera, relictis liberis. Decessit
tandem dicta Sperancia Garau, nullis relictis liberis: & in suo ultimo
Testamento heredem suum vniversalem scripsit eundem Franciscū Bosc:
qui postea obiit sub 22. Novembris 1614. & suo Testamento heredes
scripsit uniuer sales, Patres Societatis IESV, & eorum Collegium in
Civitate Maioricen. : vt constat Testamento condito penes Iohannotū
Bonet nott. sub dictis die & anno. post cuius mortem, Collegium præ-
dictum adivit hereditatem dicti Francisci Bosc, cum beneficio Inventarij;
illāque possedit per aliquod tempus, licet breve: quam postea, ad vi-
tandam vexationem, ac molem creditorum, deposuit penes Curiam:
retento nomine heredis, unā cum iuribus sibi pertinentibus, & ad se
spectantibus.

Quæritur, an hereditas dicti Iohannoti Bosc spectet ad Mariannā Bosc
y Alenā, tanquam propinquiorem in gradu dictæ Speranciæ: vel libera
A remanean.

remaneant bona eiusdem hereditatis penes dictum Franciscum Bosc: an vero spectent ad dictum Collegium, tamquam *suum*, dictæ Speranciæ per mediam personam dicti Francisci Bosc.

Videtur dicendum, dictam Mariannam Bosc y Aleñana, nullum Ius habere ad dictum fideicommissum: sed bona dicti Iohannoti Bosc libera remansisse penes dictum Franciscum Bosc, rationibus sequentibus.

Primo, ex quo dicta Sperancia Garau, heredem instituit eundem Franciscum Bosc, ex consequenti, ipse venit appellatione *suorum*, dictæ Speranciæ; quia ubi adest causa testati, cessat causa intestati, iuribus vulgaris; & sic, non potest dicta Marianna in hoc casu venire appellatione *suorum*: venisset autem, si dicta quidem Sperancia decessisset intestata. Remanserant ergo bona dicti Iohannoti Bosc, libera penes dictum Franciscum Bosc.

Secundo facit, quia iam circa rem, de qua modo agitur, fuit impositum silentium dictæ Mariannæ per definitivam Sententiam, latam ad relationem nobilis Don Raimundi Veri, Regij Consilij Doctoris. Nā Franciscus Bosc, dum in humanis agebat, causam movit contra dictam Mariannam, & alios litis consortes, prætextu iactantiæ; quia (ut ipse dicebat) iactabant se esse vocatos ad dictum fideicommissum, tamquam propinquiore dictæ Speranciæ. Dictus vero Franciscus Bosc prætendebat, se esse vocatum, tamquam heredem scriptum dictæ Speranciæ: & ex consequenti, jam habere bona dicti Iohannoti Bosc, libera. In qua lite, & controversia, fuit impositum silentium dictæ Mariannæ, & alijs litis consortibus: ut in dicta Sententia cernere licet. In qua, inter alia, dicitur, dictum Franciscum Bosc, de dicta hereditate, liberè disponere posse. Obstat ergo dictæ Mariannæ auctoritas Rei iudicatæ: & sic repellendam esse constat. tex. in l. cum queritur. cum duob. seqq. ff. de excep. rei iudic. & in l. res iudicata dereg. iur. Ergo. etc.

His tamen non obstantibus, existimo dictum fideicommissum Iohannoti Bosc, spectare ad dictam Mariannam Aleñana; ex sequentibus.

Sed antequam ad ipsa veniamus; duas Prænotiones supponere oportet: unam, Iuris; alteram, facti.

Prima Prænotio Iuris est, Diversam esse rationem, quando pronomen *suus* ponit simpliciter, sine adjecto; vel, quando cum adjecto, videlicet, quando dicitur, *suos clientulos*, *suos familiares*, *suos heredes*. Hoc enim modo, secundum significationem adjecti, intelligitur quid veniat appellatione *suorum*. Quare, merito, ubi in dispositione dicitur: *substituto Titium, & suos heredes*: intelligitur, de quibuscumque, etiam extraneis, in rebus de sui natura transitorijs ad extraneos: ut probat late Bart. & ceteri. DD. in l. Gallus. §. etiam si parente ff. de lib. & posth. Micha. Graf. in §. hereditas. q. 11. n. 2 et. 5. Secus verò, quando simpliciter, absque adjecto, dicitur in dispositione: *Substituto Titium, & suos*. Nam tunc, prius intelliguntur illi, qui iura *suijatis* habent: vel saltem descendentes sunt: deinde, iis deficientibus, intelliguntur propinquiore in gradu: ut recte adnotavit Iohan. Philip. in Cons. 18. n. 19. Emili. Ferret. Resp. 3. n. 1. &

2
n. 1. & Respon. 32. n. 2. Fontan. de pact. nupt. clau. 4. glos. 9. p. 3. n. 40. Et licet las. in d. §. etiam si parente. n. 12. videat tenere, idem esse, & si dicat & *suos* simpliciter: intelligitur tamen in contractibus: secus, in ultimis voluntatibus: ut infra patebit.

Altera, facti est: dictum Franciscum Bosc, in primo gradu institutum, decessisse absque liberis: cui prædecesserant ceteri substituti, ac substitutæ; ut concludenter probatur in Processu: & habetur à partibus pro confesso. Ex quo fit, locum esse vocationi *suorum* dictæ Speranciæ Garau, sororis dicti Iohannoti Bosc testatoris. Ac etiam, tempore mortis dicti Franci. Bosc, remansisse propinquiorem in gradu parentelæ dictæ Speranciæ Garau, dictam Mariannam Aleñana, neptem ex fratre dicti Iohannoti Bosc: ut in Processu manifestè probatur.

His ita suppositis, certum esse existimo, bona dicti Iohannoti Bosc spectare ad dictam Mariannam Aleñana: eamque vocatam esse ad dictum fideicommissum; & sic, ipsam venire appellatione *suorum* dictæ Speranciæ, tamquam ipsi in gradu propinquiorem. Et probatur ex sequentibus.

Primo, quia, in nostro Themate, pronomen, *suus*, ponitur sine adjecto. Quo fit, ut vocentur illi, quibus debetur intestata successio, & qui propinquiore sunt in gradu parentelæ. Iohan. Philip. d. Cons. 18. n. 19. Emilian. Ferret. d. Resp. 3. n. 1. & Resp. 32. n. 2. Fontan. cit. n. 40. & alij infra citan. Sed dicta Marianna remansit propinquior in gradu dictæ Speranciæ, tempore mortis dicti Franci. Ergo ad eam spectat fideicommissum dicti Iohannoti Bosc.

Secundo: omissa illa Iuris strictissima significatione, *suorum*, qua solum veniunt filij, seu nepotes in potestate patris, seu avi paterni, positi; de quibus loquuntur iura *suijatis*; latiori tamen acceptione, veniunt prius appellatione *suorum*, filij, seu descendentes; et si sint extra potestatem: quomodo mater dicitur habere filios *suos*; ut optime tradit Guid. PP. in Cons. 133. & alij communiter.

His verò deficientibus, intelliguntur agnati, seu cognati, in gradu propinquiore, & quorum est intestata successio. Paul. de Castr. in Cons. 375. n. 4. & Cons. 404. n. 1. lib. 1. & Cons. 180. n. 2. eod. lib. Bald. in Cons. 80. lib. 4. Rube. in Cons. 8. n. 9. Bertran. in Cons. 180. n. 2. & 5. lib. 6. Simon de Præt. de interp. ult. volunt. lib. 3. interp. 2. dub. Solut. 5. n. 42. vers. suorum autè, fol. mihi. 238. pag. 2. Cravet. Cons. 22. n. 1. Cels. Hugo. in Cons. 55. n. 4. & Cons. 56. n. 6. Deci. Cons. 253. per tot. Guid. PP. decis. 548. & ibi Ranc. idem in cons. 133. Bened. in c. Raynuntius in verb. uxorem nomine Adalassium in. 1. p. n. 178. Riminal. lun. in l. qui se patris n. 57. C. unde liber. Mant. de Coniec. lib. 8. tt. 14. n. 19. Menoc. lib. 4. præsum. 89. n. 1. Emili. Ferret. Respon. 3. & Respon. 32. Cancer. lib. 1. c. 8. de donat. n. 68. & p. 3. c. 20. de legat. n. 399. Iohan. Philip. in d. Cons. 18. n. 19. Peregr. de fideicom. art. 22. n. 38. Thesau. lib. 2. variar. resol. q. 95. n. 8. unde hæc est cõmunissima, ac certissima. DD. sententia. Cumque dicta Marianna remanserit propinquior in gradu dictæ Speranciæ, tempore mortis dicti Franci. Bosc: evidenter sequitur, ex con-

tur, ex consequenti, ad ipsam spectare fideicommissum dicti Iohannoti Bosc.

Tertio confirmantur supradicta ex eo, quod verba Testatoris intelliguntur juxta communem usum loquendi, Tex. in l. liberorum. §. quod tamen Cassius delegat. 3. latē Manti. de cōiect. lib. 3. tit. 8. per tot. Simō. de Pret. de interp. ult. uolunt. lib. 1. interp. 1. dub. 3. solut. 11. per tot.

Sed, communi usu loquendi pronomen *Suus* simpliciter, absque adjecto positum, importat & significat illos, qui sunt de parentela: ut latē probant Simon de Pret. Mantic. Iohan. Philip. Thesau. & alij supra citat. & sic vulgō dici solet: *Qui sembla als seus, no fa tort a nigu*, & illud: *no sab estar sino entre los seus*, id est inter eos, qui sunt de parentela; ergo. etc.

Quarto idem confirmatur argumento desumpto à verosimili: quod in qualibet materia valet. Cravet. in cons. 298. n. 6. & præcipue in ultimis voluntatibus, Tex. in l. Titius. §. Lucius & ibi Alex. & Ias. ff. de lib. & posth. Mantic. de cōiect. lib. 6. tit. 11. n. 13. Simon de Pret. de interp. lib. 1. interp. 1. dub. 1. Solut. 5. fol. 52. Ex quo deriuatur illud utilissimū iuris principium: *verisimilem mentem Testatoris, esse sequendam*. Tex. in l. cum res in prin. ibi, vel ubi uerisimile sit, Testatorem voluisse ff. delegat. 1. d. §. Lucius Titius, latē Cancer. p. 1. c. 1. de subst. n. 30. Sed verisimile est, dictū Iohannotum Bosc, in vocatione dictæ Speranciæ, & *suorum*, non intellexisse de heredibus extraneis; sed de illis qui essent illi in gradu propinquiore. Quod ex eo convincitur; quia verisimilius est, Testatorem propensorem affectionem habuisse, & magis dilexisse propinquiores in gradu dictæ Speranciæ; quam heredes extraneos ipsius. Tradit latē Simō de Pret. eod. tract. interp. 1. dub. 2. Sol. 3. per tot. præsertim n. 3. fol. 57. Patet, quia dicti propinquiore, vel actu erant; vel futuri erant cōsanguinitatis gradu adstricti cum dicto Testatore. Dicta enim Marianna erat neptis ex fratre dicti Testatoris, & contingere facile potuit, ut heredes scripti dictæ Speranciæ essent inimici dicti Iohannoti Bosc Testatoris: qui procul dubio censentur exclusi à successione Testatoris. Quod adeo verū est; ut si concessa sit à Testatore libera eligendi facultas; non possit inimicus Testatoris eligi. Tex. in l. Lucius Titius. §. Lucius Titius. Daman. el 2. de lege. 2. Molin. de Hispan. primog. lib. 2. c. 5. n. 8. Quis ergo credere poterit, dictum Iohannotum Bosc, hos inimicos vocasse: & non sibi coniunctos arctiori gradu cōsanguinitatis? Hoc enim verosimile non est: cū Testator præsumatur maiorem gerere affectionem erga propinquiore in gradu. Tex. in l. 3. §. si duo. ff. de legit. tutel. §. si plures inst. de legit. agnat. successio. Verba enim Testatoris, debent interpretari secundum quod ratio naturalis, & necessitudo sanguinis dictat. Bald. in l. Lucius ultim. ff. de hered. instit. Curt. Sen. in cons. 51. col. 5. verb. corroborantur. Simō de Pret. de interp. lib. 1. interp. 2. dub. 2. solut. 5. fol. 62. per tot. præsertim n. 17.

Quinto, vivente dicto Franci. Bosc, nullum Ius in esse deductum & formatum cōpetebat dictæ Speranciæ in bonis dicti Iohannoti Bosc: ergo moriens ipsa ante dictum Franciscum, de eis disponere non potuit: ut ex se patet. Nemo enim potest plus juris in alium transferre, quam ipse habet, juri

beat; iuribus vulgatis. Cū ergo nullum jus habuerit dicta Sperancia ad dicta bona; non potuit ea transferre ad dictū Franciscū Bosc, heredē suū.

Ex quibus apertē concludimus, fidei commissum Iohannoti Bosc, spectare ad dictam Mariannam Aleñana: & sic, in eius favorem esse ferendā Sententiam; declarando, ei tradenda fore, & esse, bona quę fuerunt dicti Iohannoti Bosc.

Nec obstant Argumenta in oppositum adducta. Primum quidem non obstat, quia licet verum sit, causam intestati cessare, ubi adest causa testati: procedit tamen, quando agitur de hereditate & bonis testatis: secus verō, quando agitur de hereditate & bonis alterius: circa quam est sequenda eius dispositio, & voluntas; veluti in hoc casu: in quo non agitur de hereditate, & bonis dictę Sperancię; sed de hereditate & bonis Iohannoti Bosc. Ergo istius voluntas, ac dispositio est sequenda: quę est, ut decedentibus, herede, & substitutis, sine liberis; veniant *Sui*, dictę Speranciæ: & appellatione *Suorum* veniunt propinquiore, quibus intestata successio debetur: ut supra latē fuit probatum; & sic, non est attendenda causa Testati dictę Speranciæ, quę disponere non potuit de dicto fideicommissio, ut supra fuit dictum. Nec officit, aliquando appellatione, *Suorum*, venire heredes extraneos: quia intelligitur, quando pronome *Suus*, ponitur cum adjecto: scilicet, quando dicitur: & *Suos heredes*, vel quando sumus in contractibus; secus, quando in ultimis voluntatibus ponitur sine adjecto, & simpliciter: prout in nostro casu: in quo Testator vocat dictam Speranciam, & *suos*: quo casu, juxta communissimam DD. Sententiam, appellatione *Suorum* veniunt illi quibus debetur intestata successio, ut supra ex pluribus fuit probatum. Ergo etc.

Ad secundum Respondetur, nullius esse considerationis, objectionē rei judicatę: ex eo quod Sententia prædicta nō potest habere auctoritatē rei judicatę, ex multis quę deprehenduntur ex actis causę, ac motivis eiusdem Sententię, ut ex statim sequentibus fiet manifestum.

Primo, quia Franciscus Bosc, causam, & litem, in qua lata fuit prædicta Sententia, incepit, ac prosequutus fuit, iuxta dispositionem. l. diffamari C. de ingen. manu. & prætextu jactantię, quia dicebat, Mariannā Bosc, & Aleñana, Franciscum Cañissar, & alios litis consortes, jactasse, ad se ipsos competere fideicommissum Iohannoti Bosc, tamquā, *suos* Speranciæ Garau: cuius heredes fuissent, si ipsa ab intestato decessisset: cū revera competeret ipsi Francisco heredi ex Testamento dictę Speranciæ. Et sic, petijt quatenus intra tres dies dicerent, ac deducerent, quā de causa ad ipsos dictum fidei commissum spectaret: aliās, ipsis imponeretur silentium perpetuum: ut patet in petitione dictę causę a fol. 1. & per totum Processum. Sed, intentans remedium l. diffamari, tenet probare diffamationem & jactantiam, ut tradit Covar. lib. 1. variar. c. 18. n. 3. Anton. Gabr. lib. 2. com. conclus. conc. 6. n. 24. ubi alios plures citat Vrsil. in addit. ad Afflic. decis. 264. n. 2. At in hoc casu, non solum constat de diffamatione, seu jactantia; verum etiam constat, dictam Mariannam, non se jactasse. Ergo, adversus eam non potuit intentari iudicium: Ergo Sententia ei non nocet.

B

Secundo

Secundo diffidetur inter DD. an in terminis l. diffamari requiratur bina monitio adversus diffamantem: an verò sufficiat unica; ut est videre apud Anton. Gabri. cit. n. 21. Afflict. d. decis. 264. n. 3. Nicol. Boer. decis. 255. n. 10. vers. nota quod antequam: ubi tenet requiri binam monitionem. Catell. Cota in memori. Verb. Index potest: & hæc est communis opinio, ut ait Gabri. cit. n. 22. & licet Ludovic. Roman. in l. quamdiu la. 3. ff. de acquir. teneat, unicam sufficere monitionem; quem aliqui sequuntur: Tamen in hoc casu, ex quo Franciscus Bosc sub. 17. die Augusti. 1611. præsentavit schedulam, de qua in orig. fol. 18. in qua ait, constare de jactantia Franci. Canissar, Petri Antonij Segui, & Simonis Ballester, pretenditum, ad se ipsos spectare fidei commissum Iohannoti Bosc, cum illud ad se spectet, & sua interesse circa hæc jus dici: ideo petit, attento quod constat de dicta jactantia; & sumus in casu, in quo quis agere compellitur, dictis jactantibus secundum juris dispositionem & alias, tempus præfigi, & constitui, intra quod doceant de dictis preten- sis Iuribus; quo Tempore elapso, diffinitiva Sent. mediante, illis perpetuū silentium imponatur etc. Fuit intimata hæc schedula Franci. Canissar & Petro Antonio Segui; & non Mariannæ Aleña, nec Simoni Ballester: quod probatur ex eo quia non reperit in actis continuatum; juxta egregiam decisionem tex. in l. ultim. C. de reb. cred. Bart. & alij in l. lege. ff. de contra. emptio. Bald. in l. si contra. C. de appellat. & in C. quoniam contra, ubi alij de probat. Mascard. concl. 1004. n. 14. Ergo nocere ei non debet dicta Sententia: cum ipsemet Franciscus Bosc binas monitiones facere elegerit, ut in schedula patet; quas, dictæ Mariannæ non fecit: ut ex dictis constat: ergo etc.

Sed dices, ideo non intimari hæc schedulam dictæ Mariannæ, quia ex parte ejus jam fuerat lis contestata, seu oblata petitio, & non ex parte aliorum. Respondetur Primo, petitionem ac schedulas præsentatas per assertos Procuratores dictæ Mariannæ, nullius esse considerationis: quia in Processu non constat de mandato; & sic est, ac si oblata non fuissent. 2. neque etiam ex parte Simonis Ballester fuerat aliquid dictum in processu, & fuit in dicta schedula nominatus, & tamen non fuit ei intimata: unde non obstat objectio.

Tertio licet controversum sit inter DD. An, pro jure de futuro institui Iudicium possit; nam & si affirmativè teneant Suar. alleg. 4. Covar. lib. 1. variar. c. 18. n. 8. Servan. de primo. Hispan. Primo. c. 28. Caval. de usufr. nulli. n. 194. Negativam tamen sententiam tenent idem Suar. alleg. 3. Arias, Pinel. in l. 1. C. de bon. mater. 3. p. n. 78. ubi ait, ita esse pronunciatum per Doctissimos viros, Anton. Gom. in l. 40. Tauri. n. 70. Menoc. de success. creat. §. 6. n. 46. Padilla. in l. 1. C. de fideicom. n. 31. Boer. decis. 154. Marzar. in epit. fidei. 3. p. q. 61. ubi refert ita Iudicatum fuisse, veriore, ac probabiliore assertit hanc esse opinionem Ludovic. Molin. de Primog. lib. 3. c. 14. n. 17. Peregrin. de fideicom. art. 41. à n. 4. ubi ait, Sententiam affirmativam locum habere posse in octo casibus, per eum adductis; & in sexto casu ait, Sexto concedenda esset actio, cum possessor diffamaret de non Iure fideicommissarij, tunc enim ad declarationem Iuris

Iuris sui adversus diffamatorem succurrendum esset ex remedio l. diffamari, & sic procedit doctrina Covar. in d. c. 18. sed adverte inquit, quia Doctrina ista loquuntur in reo diffamato, ut adversus actorem diffamatorem ex remedio illius legis agere possit; sed non reperitur: contra, ut reo diffamante possit actor Ius suum conditionale deducere, & sic tenendum puto. Et iste casus ultimus est casus noster, non. n. potuit dictus Franciscus Bosc, possessor dicti fideicommissi, compellere ad agendum futuros fideicommissarios pro Iure de futuro: quod erat incertum, cui competeret tempore quo decederet dictus Franci. Bosc, & forsan iudicium ex post facto redderetur inane & frustratorium: à quo lex abhorret. Textus notabilis in l. litigator. res. §. fin. ff. de recep. arti. Ludovic. Molin. cit. n. 23. doctissime concludit; legem, diffamari, procedere pro jure de presenti; non tamen super Iure de futuro. Quid tandem, si res est controversa, an quis sciens, & volens possit agere pro Iure de futuro? Et verior, ac probabilior videtur sententia negativa; ut supra fuit dictum. Quid ergo dicendum erit, ut quis compellatur agere pro Iure de futuro incerto, quod forsan non competet tempore eventus conditionis? In hoc casu, absque dubio omnes affirmarent, compelli non posse; quia esset maximum onus, & gravamen, compellere aliquem ad instituendum iudicium incertum, & quod forsan erit inane, cum maximis expensis, & laboribus frustra impensis. Concludimus ergo, non potuisse dictum Franciscum Bosc cogere dictam Mariannam Aleña, & alios litis consortes, ad agendum pro dicto fidei commissio, conditionali, & incerto; & per consequens, dicta Sententia non potest habere auctoritatem rei judicatæ adversus dictam Mariannam Aleña.

Quarto: Dato (non verè esse, immo expressè negato) quod dictus Franciscus Bosc recte, ac Iure optimo movisset dictam causam, servassetq; omnia requisita, in iudicio l. diffamari, nihilominus dicta Sententia non potest habere auctoritatem rei judicatæ contra dictam Mariannam; quia nec Dominicus Aleña ejus maritus, nec Ioannotus Marti pro ea, & eius nomine comparentes, ullum habuerunt mandatum. Quod patet, quia non reperitur inter acta Processus. Comparentes enim non habuisse mandatum, ex eo probatur, si in Processu non apparet mandatum. Hoc enim modo censetur probata negativa, per Tex. in l. si. c. de reb. cred. & tradit Vant. de nullit. tt. de nullitat. ex defectu inhabil. seu mandat. n. 62. Mascard. conclus. 1004. n. 14. quod magis procedit in nostro casu: cum in actis Processus non fiat mentio de mandato. Mascard. cit. n. 15. sed Sententia lata cum falso Procuratore, seu cum eo qui non haberet mandatum, est omnino nulla, de qua nullitate potest quodcumque opponi, Tex. expressus in l. licet. C. de Procurat. ibi, si tamen falsus Procurator invenitur, nec dici controversie solent; nec potest esse iudicium; & in c. In nostra præsentia, de Procurat. ibi: attendentes etiam, quod falsi Procuratoris exceptio non solum ante Sententiam, verum etiam postea potest obijci, utpote qua probata, iudicium nullum, & nullus momenti controversie reputantur. Late Vant. cit. à n. 59. Cavalcan. decis. 24. n. 15. in. 3. tom. diverso. quod est certum, & ab omnibus approbatum

approbatum. Ergo dicta Sententia absque dubio est nulla respectu dictę Mariannę: licet tenere posset, respectu aliorum: ut bene resolvit Cacer. p. 3. c. 17. n. 322. Rot. Roman. per Farinac. decis. 109. in princip. & sic non obstat dictę Mariannę: de qua nullitate, quemadmodum & de alijs, opposuit dicta Marianna Aleña in hac causa, per modum exceptionis, & sic incidenter: quod potest, ut late resolvit Vant. cit. tt. quot. & quibus modis nulli. in judic. proponi n. 20. ergo. ett.

Sed dices, licet mandatum Dominici Aleña non fuerit in Processu dictę causę productum, & exaratum: illud tamen revera habebat ab ipsa Marianna Aleña, uxore sua: quod fuit in hac causa productum, & præsentatum, ut in orig. fol. 160. & ex consequenti, sustinentur acta Processus, & Sententia supra dicta, Rot. Roman. in antiquis tt. de Procurator. decis. 19. Put. decis. 83. n. 2. Aymon. Cravet. Conf. 108. Seraphin. decis. 1261. n. 1. Respondetur Primo, dici posse, non improbabiler, id procedere, quando postea constat de mandato, currente adhuc aliqua causę Instantia; secus verò, causa omnino finita: ut in hoc casu.

Secundo respondetur, id procedere quando expresse constaret quod Dominicus Aleña obtulisset, & præstasset schedulas, & scripturas in dicta causa, nomine uxoris suę; quod tamen non constat: nec probatur per relationem factam ab Scriba causę, dicente: Scheda oblata per Dominicum Aleña etc. quia (ut probatum fuit in Processu) plures præstant Scripturę & schedulę, quę referuntur oblata per Titium (verbi gratia) & tamen Titius illas non præstavit; sed alius, nomine ipsius. Et confirmatur ex scriptura capitulorum, præsentata. 6. Septembris. 1611. & ut ex lectura ipsius colligitur, nomine Mariannę Bosc viduę: & tamen per Scriba causę refertur sic: *Schedula oblata per dictam honorabilem Iohannotum Marti*: & tamen antea dictus Marti non fuerat nominatus, nec aliquid gesserat nomine dictę Mariannę; nec familiaritatem habuit cum dicta Marianna: & maxima familiaritate utebat cum Francisco Bosc: ergo quemadmodum ista relatio Scribę causę, fuit perperam facta; satis concludenter infertur scripturas præsentatas nomine ipsius, ex causis dictis, & deductis in Processu, in scheda oblata. 8. Octobris. 1618. de qua in orig. fo. 54. quę confirmantur ex his quę medio jurament. dixit dicta Marianna Aleña in orig. fol. 169. pag. 2. sibi dixisse Franci. Bosc: Ne timeas, quia in hac causa non agitur contra te: sed contra alios.

Respondetur tertio, quod licet verum foret, valida, esse Processus acta, gesta per Dominicum Aleña: cum tamen ipse decesserit, causa nondum finita; nempe. 4. Decembris. 1610. postea comparuit in eadem Causa Iohannotus Marti, nomine dictę Mariannę: qui tamen nullum mandatum habuit a dicta Marianna. Ergo semper manet prædicta nullitas falsi Procuratoris, & per consequens, ex dicto capite Sententia est nulla.

Quinto, alia deprehendit nullitas Processus, & per consequens, dictę Sententię; ex eo, quia, & si fateremur, (quod tamen negamus) comparentes nomine dictę Mariannę habuisse mandatum, tamen ex quo cum ipsis fuit lis contestata, & fabricatus Processus cum dictis Procuratoribus; intimationes, notificationes actorum, ac citationes, eidem fieri debe-

bant, &

bant; & non dictę Mariannę: prout factę dicuntur: ex quo, nullus est Processus; ut tenet ex multis Marant. in repet. l. si actor. n. 6. ff. de Procurat. Abo. in. c. 2. n. 17. & Felin. n. 34. de Testib. & ex consequenti Sent. est nulla. Felin. cit. n. 35. & alij supr. cit. Nicol. Boer. decis. 285. n. 1. Procurator enim, post litem contestatam, est dominus litis & instantię. Tex. in l. Procuratoribus, & in l. nulla. C. de Procurat. & ideo citandum esse Procuratorem, & non dominum, tenent DD. cit. & hanc esse omnium opinionem, nemine discrepante, asserit Boer. cit. n. 5. ibi, *sed in precedenti casu*. unde, cum in Processu, super quo fuit lata Sententia, aliquę positiones & schedulę oblata pro parte Franci. Bosc, non fuerint intimatę dictis assertis Procuratoribus, sed ipsi Mariannę: ut ibi continuat ergo Processus est nullus: & per consequens, Sententia.

Sexto, dicitur nulla, dicta Sententia; tñ ex eo quia plures positiones ac schedulę dicti Franci. Bosc, & aliorum, non fuerunt intimatę dictę Mariannę Aleña, ut est videre in originali illius causę in scheda Franci. Bosc oblata. 5. Augusti. 1611. qua petijt iterum Testes publicari, quę non fuit intimata dictę Mariannę in orig. fol. 12. pag. 2. ac in scheda Franci. Canissar, & in scheda Franci. Bosc. 17. Augusti. 1611. fol. 18. & 17. Augusti, fol. 19. & 3. Septembris ejusdem Anni fol. 21. pag. 2. & 12. Septembris ejusdem anni fol. 22. quę quidem schedulę sunt maximi momenti; & non fuerunt intimatę dictę Mariannę. Probatur, quia non reperitur in Processu continuatum, nec relatum ab Scriba causę, ex quo hæc negativa probatur, ut supra ex l. fin. C. de reb. creditis fuit probatum. Et alię intimationes seu citationes non fuerunt ei factę, nisi ad summū duę vel tres, pro ut ipsa medio Iuramento firmavit, ut constat in Processu fol. 169. ibi, & die 8. mensis Iulij. & in scheda ibi tradita, cui magis standum est, quàm relationi virgariorum; Specula. tt. de citatione Iohan. Faber. in l. ea quidem C. de accusatio. Menoc. de Arbi. cas. 112. Triquel. de retract. confang. §. 8. glos. 9. n. 9. & n. 31. Mascard. conclus. 189. n. 11. & conclus. 291. n. 19. & conclus. 1115. quod magis procedit in hoc nostro casu, in quo constat ex depositionibus Testium, Mariannę Fullana fol. 106. Iohannę Benajam fol. 107. & Mariannę Aleña domicellę fol. 107. pag. 2. sup. 7. Articulo, non fuisse factas plures intimationes dictę Mariannę Bosc & Aleña. Nam si factę fuissent, proculdubio vidissent frequentari virgarios ad domum dictę Mariannę, quod tamen non viderunt. Tum etiam confirmatur ex quo dicti virgarii, cum fuerint præsentati in Testes pro parte Agnetis Cabrera & Bosc, & interrogati in qua domo fecerunt dictas Intimationes, asserunt se nescire, non recordari, etc. ita testatur Iacobus Albanell fol. 152. ibi, *per haver tant de tems*; Antonius Ferragut fol. 153. pag. 2. ibi, *Io dit Testimoni*. Tum etiam asserunt, sepius tradidisse syngraphas breviores, sive Tillets, famulis, seu famulabus, ut patet in Processu, antiquo: & tamen constat ex testibus pro parte dictę Mariannę examinatis, eam nullum habuisse famulum, nec famulam; & ut constat ex depositionibus Mariannę Fullana fol. 107. sup. 9. Mariannę Aleña fol. 108. sup. 9. Fran. Balletera fol. 112. sup. 9. solum habuit Mariannę Aleñana domicellam: & tamen hæc deposuit, nullas sibi

C

traditas

traditas fuisse syngraphas breviores, sive Tillets: ut patet in orig. fol. 108. sup. 8. artic. Solum enim fatetur sup. 7. arti. traditos fuisse duos Tillets, quod fatetur dicta Marianna. Et forsan (ne virgarios condemnemus) illi fuerunt errore decepti, putantes aliquam aliam mulierem in alia domo habitantem, fuisse dictam Mariannam Aleña: quod satis conjicitur ex dicto dicti Albanell, cum in sua depositione fol. 151. pag. 2. dicat *loqual Tillet doni à un fill de dita Señora*. Et idem repetit interrogatus sup. Interrogatoriis, ibi: *La bedit quel doni en se casa à fill*. Quod evidenter est erroneum: cum dicta Marianna Aleña numquam habuerit filium. Seu forsan etiam, alicui famulo dicti Franci. Bosc tradebant dictas syngraphas breviores, putantes esse famulum dictæ Mariannæ, ut colligitur ex depositione dicti Iacobi Albanell fol. 152. pag. 2. ibi. *Veng à creure que stava à casa Francesch Bosc*, & tamen huic tradiderant syngraphas breviores, sive Tillets dicti virgarij, quando referunt eos tradidisse famulis. Quod confirmatur ex eo quod sup. fuit probatum, dictam Mariannā nullū habuisse famulum. Ex quibus omnibus probatur, acta dicti Processus esse nulla, & ex consequenti, dictā Sententiā. Ergo etc.

Septimō, deducitur ex dicto Processu alia nullitas, ex eo quod assertus Procurator dictæ Mariannæ tradidit quosdam Articulos sub. 20. mensis Septembris. 1611. in orig. fol. 29. super quibus postulavit juramentum Calumniæ præstari, & iterum postulavit sub poena decē librarū quatenus Franci. Bosc, & alij litigantes præstarent juramentum Calumniæ sub. 28. eiusdem mensis & Anni in orig. fol. 31. quod tamen præstare omiserunt, ut patet in Processu, quem portari, ac Sententiam ferri postulavit dictus Franciscus Bosc. Quæ lata fuit, non præstato juramento Calumniæ. Ergo est nulla. Quia omissio juramenti Calumniæ, quando fuit petitum ante Sententiam, operatur nullitatem Sententiæ. Tenet pluries Rot. Rom. ut habet in Decis. Rotæ per Farinac. dec. 51. & 52. n. 3. & decif. 1. n. 5. tom. 1. Idem Farina. decif. 149. n. 2. ut 152. tom. 2. Rot. Roma. per Serap. 857. nu. 10. Put. decif. 398. lib. 2. & probatur in Clem. sæpè de juramento. calum. & in c. 1. §. de juram. calum. in 6. & per consequens non obstat intentioni dictæ Mariannæ Aleña.

Octavō, consideratur alia nullitas ex dicta Sent. ex eo quia in ea dicitur in primo motivo, attento quod non constat de intentione dicti Francisci Cañissar & Mariannæ Bosc y Aleña, respectivè agentium etc. & inferius dicitur, imponendum fore & esse silentium dictæ Mariannæ Bosc, & dicto Francisco Cañissar, eo modo quo agunt. etc. & tamen constat expresse dictam Mariannā in dicto Processu non egisse quicquam in causa; supposito pro constanti, nec Dominicum Aleña, nec Iohannotum Marti eius nomine comparentes, ullum habuisse mandatum: cum de eo non constet in toto Processu: & ex alia parte non fuit oblata petitio; nec lis contestata; nec positiones aliquæ oblate ab ipsa Marianna Bosc y Aleña: ut ex processu constat. Ergo probatur efficacissime, ipsam Mariannam in dicta causa non egisse. Ergo Sent. est notorie injusta. Nam notoria injustitia est illa, quæ colligitur præcipue ex iis in quibus iudiciū fundat, videlicet in actione, in libello, in litis contestatione, ut latè tradunt in. c. quoniam contra, & ibi

Decia. n. 151.

Decia. n. 151. Decif. Rot. Roman. novissimarum, per Farinac. decif. 770. n. 8. & decif. 279. n. 4. quando enim Sententia est injusta, non transit in auctoritatem rei iudicatæ. Idem Farinac in decif. 719. n. 2. cum ergo non egerit dicta Marianna; non potuit condemnari; prout non fuerunt condemnati Petrus Antonius Segui, & Simō Ballester, eius litis consortes.

Nonō consideratur alia nullitas, in eo, quod, secundum cōmunissimam, ac veram sententiam, appellatione *suorum*, simpliciter absque adjecto, in ultimis voluntatibus veniunt succedentes ab intestato; & non heredes extranei ex testamento, ut dictū fuit in 2. fundamēto. Sed, in dicta Sententia declaratur, venire heredes ex testamento, etiam extraneos, omisissis propinquiorebus: ergo est dicta Sententia contra cōmunissimam DD. sententiam; ergo est nulla. Magon. in Deci. Lucen. decif. 62. n. 18. ubi citat Syl. nupt. in Titulo, Quomodo iudic. n. 1. & n. 71. Quod si ob id, dicta Sententia non esset nulla; esset tamen presumptivè iniqua, & injusta: ut latè resolvit Corat. de commu. opinio. lib. 3. tit. 12. inspect. 3. n. 9. cum plurib. seq. quem ad hoc citat Fabia. Tineus de Bozarinis in 1. deci. 62. lit. G. Sed, Sententia injusta, non transit in auctoritatem rei iudicatæ, tex. in l. si expressim in prin. ff. de appella. in l. 2. c. quando provocat. non est neces. DD. in l. 4. §. condēnatū de re judi. Felin. in c. super literis. n. 15. de rescrip. Rota Roma. diverso. p. 3. deci. 427. n. 2. Farin. in deci. 49. n. 5. Cancer. in tract. vari. reco. p. 2. c. 15. n. 54. & p. 3. c. 17. n. 50. Manti. in deci. Rotæ Roma. deci. 7. n. 5. Ergo non debet ob stare dicta Sententia.

Decimō, quāvis supra dicta non procederēt (ut verè procedūt) nihilominus non obstat dicta Sententia; quia, ex quo dicta Marianna fuit admissa, in hac causa, ad prosecutionem iustitiæ suæ actionis ac juris: potest ferri Sententia contra Sententiam, cū transiverit in rem iudicatā; ut ex pluribus probat Mascard. de probat. conclus. 1325. n. 4. Ofasc. decif. 1. n. 49. Barfi. decif. 154. n. 9. Anton. Gab. lib. 2. commu. conclus. tit. de excep. con. 1. n. 12. Late Felin. in c. inter monasteriū, de re iudic. Et quamvis sit opposita exceptio rei iudicatæ, & Iudex admiserit probationes partis, & sic permittat adhuc agere meritis causæ: si pars non appellat, debet Iudex de meritis iustitiæ cognoscere; Cancer. variar. resol. p. 3. c. 17. n. 9. & 19. & p. 1. c. 18. n. 37. de excep. Rot. Roman. diverso. p. 3. lib. 1. decif. 114. non obstante ergo prætenfa Sententia; est in hac causa pronunciandum in favorem dictæ Mariannæ Bosc, & Aleña; & per consequens, in favorem dicti Collegij, donatarij eiusdem: ut constat ex instrumento donationis, in Processu exhibito, de quo in in origi. fol. & cuius virtute fuit postulātū ex parte Collegij, bona dicti Iohannoti Bosc ad se spectare, ut constat in originali. fol.

Articulus Secundus.

AD alterum dubium accedendo, an scilicet fideicommissum dicti Ioannoti Bosc spectet ad dictum Collegium, tamquam, *Suum*, Sperantiæ Garau, per mediam personā Francisci Bosc, casu quo valida, & iusta, esset Sententia, de qua supra disseruimus;

Videtur

Videtur dicendum, ex hoc capite, nullum jus prætere posse dictū Collegium; ex tribus precipue fundamentis.

Primum est, quia, in dicta Sent. (de qua supra) expressè dicitur in hæc verba, *hereditatem dicti Iohannoti Bosc, transitoriam esse ad heredes, etiam extraneos*; ex quo sequitur, Franciscum Bosc liberè disponere posse de dictis bonis. Ergo nullo vinculo astringebantur bona dicti Iohannoti Bosc: sed libera apud eum remanebant bona eiusdem Iohannoti Bosc. Ergo etc.

Secundo, sepe dictum Collegium Montission Societatis Iesu, heres institutū est ab eodem Franci. Bosc. Ergo ut heres ipsius, debuisset habere bona dicti Iohannoti Bosc. Sed dictum Collegium deposuit penes Curia hereditatē dicti Franci. Bosc, cui incorporata est hereditas dicti Iohannoti Bosc. Ergo sequitur, jus ad illam prætere non posse.

Tertio: & quamvis bona dicti Iohannoti Bosc, essent fidei commissio, seu vinculo subiecta; & fuissent per eundem Franciscū Bosc ex parte alienata, seu aliquibus censuibus obligata, ac hypothecata: nihilominus Collegiū nō posset bona alienata recuperare, seu ab hypothecis, & obligationibus liberare. Quia heres non potest factum defuncti impugnare, Tex. in l. cum à matre C. de rei vindicatione. Pinel. in l. 1. in 3. part. n. 82. versic. Interf. secundo. C. de bonis matern. & alij relati per Marzar. in Epit. fidei com. par. 2. q. 46. n. 1. vers. sed Pinel. Ergo etc.

His tamen non obstantibus, oppositum esse verius existimo: data semper hypothesei validitatis dictæ Sententiæ: quam tamē libenter nego. Mo-
veor sequentibus fundamentis.

Primum fundamentū desumo ab ipsa Sententia, in cuius motivis hæc formalia habentur verba: *Quia eius heredes, etiam extranei* (loquitur de heredibus dicti Franci. Bosc) *censebuntur heredes, sui, dictæ Speranciæ: & consequenter, vocati ad dictum fideicommissum.* Quæ verba, efficacissime probant nostrum intentum, ponderando verba dicti motivi. Et primo, illa: *Quia eius heredes, censebuntur heredes sui dictæ Speranciæ.* Ergo dictū Collegium, tamquam heres institutum ab ipso Franci. Bosc, est *Suum* dictæ Speranciæ. Sed *Sui*, dictæ Speranciæ, vocantur per eundem Iohannotum Bosc ad eius bona, decedente Francisco Bosc sine liberis, (quod evenit) Ergo dictum Collegium vocatum reperitur ad vinculum dicti Iohannoti Bosc. Deinde, sequentia verba dictæ Sententiæ probant hoc ipsum intentū, cum aiunt: *Et consequenter, vocati ad dictum fideicommissum*, Ergo remanet vocatio ad dictum fideicommissum dicti Iohannoti Bosc. Non enim extinctum, nec caducum effectum. Ergo ad illud vocatur dictum Collegiū, tamquam *Suum* dictæ Speranciæ. Quæ quidē Sententiæ verba, disponūt, & habent auctoritatem rei iudicatæ; licet habeatur in motivis; ut optime tradit Magon. in decis. Floren. decis. 133. n. 16. Boeri. Decis. 172. n. 25. Et solum hoc fundamentum, desumptum ex dicta Sententia, satis esset ad pronunciandum in favorem Collegij.

Secundo, certum est, vocari per eundem Iohannotū Bosc, *Suos*, dictæ Speranciæ, post mortem Franci. Bosc, sine liberis. Ergo ipsemet Franciscus Bosc, non potuit vocari, tamquam, *Suus*, dictæ Speranciæ. Quia ipso vivente, nulla potuit haberi consideratio, *Suorum*, dictæ Speranciæ: sed
tantum

7
tantum post mortē ipsius sine liberis. Ex quo sequitur, quod scribente dicta Sperancia in suo Testamento heredem universalem dictum Franciscum Bosc; non propterea ipsum effectum fuisse, *Suum*, dictæ Speranciæ: sed, Collegium: utpote quod heres instituit dictus Franciscus Bosc. Quia heres heredis; est Testatoris heres, l. 3. ff. de petitiō. hereditat. l. qui per successiōnem. ff. de leg. iur. c. final. C. de hered. instit. & ibi. DD. & in nostris terminis, Curt. sen. Conf. 82. n. 15. cephal. Conf. 392. & seq. & alij relati per Peregr. de fideicom. art. 33. n. 15. Ergo Collegium prædictum, est *Suum* eiusdem Speranciæ: & per consequens, vocatū ad dictum fideicommissum dicti Iohannoti Bosc.

Tertio facit, quia dictum Collegium non vocatur ad fideicommissum Iohannoti Bosc per heredis institutionem dicti Franci. Bosc: sed, quia per institutionem ipsius, factum est Collegium, *Suum* dictæ Speranciæ: & sic vocatur, non tamquam heres dicti Franci. sed, tamquam *Suum* dictæ Speranciæ. Vnde, heredis Institutio dicti Franci. respectu hereditatis dicti Iohannoti, per accidens est. Nam si dicta Sperancia aliam personam institueret heredem; & hæc persona pariter heres scripsisset Collegium: esset nihilominus *Suum* dictæ Speranciæ: & per consequens, esset vocatum ad dictū fideicommissum. Sed, id quod est per accidens, non attendit; nec habetur in cōsideratione. Abb. in. Con. 62. n. 8. & 9. ut de iure communi, lib. 2. Ancarra. Con. 37. n. 6. in fo. sed solum id quod est per se; quod, in nostro casu, est *Suitas* dictæ Speranciæ, quæ conflatur primarie, & per se, ex heredis institutione (loquor semper juxta mentem, ac dispositionem Sententiæ) facta per dictam Speranciam de persona dicti Franci. Bosc, qui heres scripsit dictum Collegium; quod, ex consequenti, est heres dictæ Speranciæ; quia heres heredis, est Testatoris heres, ut sup. probat. Ergo constat evidenter primarie, & per se Collegium prædictum, esse, *Suum* dictæ Speranciæ: & eo ipso, vocatum per dictum Iohannotū Bosc. Ergo ad ipsum spectant bona descripta in Inventario dicti Iohannoti Bosc.

Quarto: Quamvis heredis institutio, facta per dictum Franciscū Bosc in favorem dicti Collegij, videat aliquid influere; ex quo Collegiū videtur habere bona dicti Iohannoti Bosc ex dispositione dicti Franci. & per consequens, teneri ad onera ipsius: nihilominus tamen nullo pacto ad illa tenetur; neque habent bona ab ipso Francisco Bosc: sed à Iohannoto Bosc. Et probatur evidenter. Primo, quia id quod præstitit Franciscus Bosc, respectu huius *Suitatis*, est per accidens; quod non attendit: ut supra fuit dictū. Præter quàm quod, non operatur *Suitatem* ipsius Franci. Bosc, institutio ab eo facta; sed dictæ Speranciæ. 2. & si aliquid influeret in hanc *Suitatem*; non haberent bona ab eo, sed à Iohannoto Bosc. Nam si aliquis instituit fideicommissum electivum; & ultimus possessor eligat aliquē ad fideicommissum electus, fideicommissum non habet ex dispositione ultimi possessoris eligentis; sed, à primo institutore fideicommissi. Is namque censetur dare, qui alteri committit, ut nominet, vel eligat: non autem is qui nominat, vel eligit. Tex. in l. vñ ex familia, in princ. & §. siue falsidia. ff. delegat. 2. ubi late. DD. peracta in l. cum quidam eod. tit. n. 1. Ludovic. Molin. de Hispan. Primog. lib. 2. c. 4 n. 5. & 6. Peregr. art. 33. n. 57. vnde, quamvis
D dictum

dictum Collegium, per mediam institutionem heredis dicti Franci. Bosc, fuerit factum *Suum* dictæ Speranciæ: non capit hereditatē ab ipso Fran. sed a Iohannoto Bosc, institutore dicti fideicommissi. Ergo condemnandus est curator depositarius hereditatis sepe dicti Franci. Bosc, ad restituendā hereditatem Iohannoti Bosc, dicto Collegio.

Quinto: confirmantur supra dicta, & fingamus dictam Speranciam *Sui* heredem universalem scriptisse Titium; & Titium, vivente dicto Francisco Bosc, in suo Testamento instituisse Collegium, cuius hereditatē adiverit cū beneficio Inventarij; postea decesserit Franciscus Bosc absque liberis (quo in casu, vocaretur Collegium tamquam, *Suum*, dictæ Speranciæ; ut in dicta Sent. dicti) clarum & expeditum est, quod tunc, ad ipsum spectaret hereditas dicti Iohannoti Bosc, nullo habito respectu ad debita, & onera dicti Titij. Et ratio est manifesta: quia Titius non habuit hereditatem dicti Iohannoti Bosc; quia adhuc vivebat dictus Franciscus Bosc. Vnde, illam nō potuit alteri obligare; cū ad se non spectaret, vivente dicto Francisco Bosc: quinimō, nec ad debita dictæ Speranciæ teneret. ut recte concludit in nostris terminis Guid. in cons. 133. in fi. ergo nec tenebitur Collegium ad onera dicti Franci. Bosc. Et confirmatur. Nam dum ipse vivebat, possidebat bona dicti Iohannoti Bosc ex institutione eiusdem Iohannoti Bosc obnoxia fideicommissio, in favorem, *Suorum*, dictæ Speranciæ; & nō virtute Testamenti dictæ Speranciæ. Sed, bona fideicommissio subjecta, non possunt alienari; nec hypothecæ subijci, nisi pro tempore vitæ heredis gravati sub conditione. Eveniente verō conditione, evanescit alienatio, seu obligatio hypothecæ. Tex. in l. servo legato §. si Testator. ff. de legat. 1. in l. si heres institutus. §. 1. ff. ad Trebel. in l. si. §. fin autē sub conditione. C. communia, de legat. Paul. de Cast. in Cons. 370. lib. 2. Alex. in Cons. 65. vol. 5. Peregr. aa. 40. n. 7. vers. idcirco gravatus. Cūque eveniret conditio, scilicet, quod dictus Franciscus Bosc, & ceteri substituti, decesserint absque liberis, et per consequens fuerit locus vocationi, *Suorum*, dictæ Speranciæ: evanescunt prorsus alienationes, & hypothecæ dicti Francisci Bosc heredis gravati, respectu bonorū hereditatis dicti Iohannoti Bosc. Ergo ad onera dicti Franci. Bosc non tenebitur predictū Collegium.

Sexto: Confirmantur expresse proximē dicta, si consideremus certum & indubitatum esse, dictam Speranciam, dum vivebat, de bonis dicti Iohannoti Bosc non potuisse disponere; nec illa transmittere, nec alteri obligare, seu hypothecare, vivente dicto Francisco Bosc, herede sub conditione, si sine liberis, gravato. Tex. in l. 1. §. Si autem sub conditione. C. de cadu. tollen. in l. intercidit. & l. dies incertus, & l. heres meus. ff. de cond. & demonst. & ubique DD. Peregrin. art. 22. n. 4. & in nostris terminis, Guido. PP. d. con. 155. in fi. Ergo, neque dictus Franciscus Bosc, de dictis bonis potuit disponere, ex vi ac Iure institutionis heredis de eo factæ ab ipsa Sperancia; cum nemo possit plus juris in alium transferre, quam ipse habet, Iuribus vulgatis: neque ex Iure quod sibi competeat ex dispositione Testamenti dicti Iohannoti Bosc: quia illud erat sub gravamine ac fideicommissio, disposito in favorem, *Suorum*, dictæ Speranciæ, ut sup. fuit probatum. Ergo nullo modo potuit de dictis bonis disponere in damnum dictorum

dictorum, *Suorum*, dictæ Speranciæ, ergo etc.

Septimō: casu negato, quod Collegium haberet aliquam qualitatem hereditariam ab ipso Francisco Bosc, respectu hereditatis Iohannoti Bosc; non teneret tamen ad onera dicti Franci. Bosc; cū dictum Collegium, hereditatem Francisci Bosc adiverit mediante Inventario solemniter confecto. Vnde, potest absque dubio deponere hereditatem, ac separationem bonorum petere, ac creditoribus satisfieri de bonis hereditatis Francisci Bosc postulare; ut expresse determinavit Alex. Cons. 124. col. 3. vol. 4. Deci. Cons. 185. col. 4. in vers. ad abundantē, & in Cons. 445. n. 55 Rube. Alex. in Cons. 84. & Cons. 164. Ruin. Cons. 174. in ult. verbis, vol. 2. Hieron. Gabr. Cons. 125. n. 12. Cacharan. in Deci. Pedemont. Decis. 68. Peregr. art. 32. n. 24. vers. contraria opinio. Et licet oppositū teneat Rolan. a vall. in Cons. 44. vol. 3. & in Tract. de Inventario in 4. par. in c. numquid heres; tamen nostra opinio cōmunior est, & verissima: & ratio est manifesta, quia bona dicti Iohannoti Bosc, nō sunt simpliciter hereditaria ex hereditate Francisci Bosc, sed secundū quid tantū, ut tradit Peregr. cit. Quid dico? nec secundū quid, respectu Francisci Bosc, sed solū respectu Speranciæ Garau. Per accidens enim est institutio heredis facta, per dictum Franciscū Bosc respectu *Suitatis*, de qua loquimur. Vnde in terminis nostris nulla potest cōsiderari difficultas, ex eo quia qualitas ista hereditaria non requiritur, nec haberi debet ab ipso Francisco Bosc, sed ab ipsa Sperancia Garau; ut illius qualitate hereditaria mediante, heres *Suus*, mediatu, seu immediatu, fiat *Suus*, dictæ Speranciæ, & per consequens vocatus ad dictum fideicommissum. Ergo sequitur manifestē, dictū Collegium obligari non posse ad onera dicti Franci. Bosc.

Ultimo, si aliquid obesse posset huic nostre resolutioni, esset, quod, quomodocumque sit, ista qualitas *Suitatis*, de qua loquimur, habita fuit per medium heredis institutionis factæ per dictum Franciscū Bosc in favorem dicti Collegij; unde videtur sequi, quod Collegium necessario teneatur ad debita dicti Francisci. Bosc: nec possit petere separationem bonorum, juxta dispositionem tex. in d. l. cum a matre, & ea quæ. DD. ibi declarant; sed tamen, hæc nullo modo obstant. Primo, quia hæc qualitas hereditaria, mediante qua efficitur hæc *Suitas*, de qua loquimur; nō consideratur respectu Francisci Bosc, sed respectu dictæ Speranciæ. *Sui*, enim Francisci Bosc, non vocatur a Iohannoto Bosc; sed *Sui*, dictæ Speranciæ. Ergo. *Sui*, dictæ, Speranciæ, non sunt obnoxij oneribus dicti Franci. Et quamvis dicta Sperancia heredem fecerit dictum Franciscū Bosc: ipse dum vixit, *Suus*, esse non potuit, respectu Vinculi dicti Iohannoti Bosc quia dicti *Sui*, vocabantur, casu quo ipse Franciscus decederet absque liberis. *Suus*, Ergo dictæ Speranciæ esse debuit, persona, quā instituit dictus, Franciscus Bosc: ex quo sine liberis decessit. Vnde, ipse Franciscus Bosc nō fuit causa efficiens ac principalis huiusmodi *Suitatis*; sed veluti instrumentum, & conditio sine qua non; quæ, juxta doctrinam Philosophorum, nō operatur: ut ex Arist. docent, Patēr Suares, to. 2. metaph. disp. 17. n. 5. Valq. tom. 1. in. 1. 2. D. Tho. disp. 33. c. 2. n. 9. Gregor. de Valen. in 4. tom. in 3. p. disp. 1. q. 13. punct. 2. liter. E. Ergo sequitur, dictam Speranciam operatam

ratam esse hanc *Suitatem*: & non dictum Franciscū Bosc: & per consequens ipsa est, & esse debuit causa efficiens huius *Suitatis*. Illa enim est causa efficiens, quæ facit opus, ut docet Abb. in proëmi. Decret. col. ci. vers. Secundo querit. & hanc causam primam appellat Bald. in Conf. 433. Apulus castrum, col. 2. vers. decimo, arguo. lib. 3. ubi dicit. hanc causam esse principium, quod est potissimum fundamentum. Cardin. Tusc. in conclus. causa quid sit. 134. n. 4. & 5. Secundo (quod urget magis) casu negato, quod hæc qualitas hereditaria haberetur principaliter ex dispositione dicti Francisci Bosc, & ex institutione hereditatis ab ipso factæ: nihilominus dictum Collegium ab eodem institutum, teneri non debet ad eius onera ac debita, nisi quatenus ex bonis liberis ipsius ad Collegium pervenirent: secus verò, si nihil perveniat. Quod, est certum & indubitatum. Quæ distinctio fundatur ex reg. l. ex qua persona, & ibi Deci. de reg. iur. per glos. Bart. & communiter. DD. in l. fin. §. in computatione. C. de iur. delib. Marzar. in 2. p. Epit. q. 46. Arias Pincl. in l. 1. p. 3. n. 8. c. de bon. mater. Menoc. in Conf. 125. Andre. de Exea in tract. de pact. n. 228. Pute. in decis. 264. p. 3. & alij plures, relati per Peregr. art. 33. n. 13. Molin. de primog. lib. 4. c. 1. n. 24. & Rolan. à val. de Inventar. in ultim. p. §. quid si pater vendidit. Francisc. decis. 83. Casanat. in Conf. 34. n. 16. Cabido. in decis. Lusitan. p. 1. decis. 134. octau. Cacheran. Decis. 68. idem Peregr. art. 32 n. 24. & 25. & art. 33. n. 13. quæ regula procedit, non solū in herede, verum etiam in herede heredis: ut optime ex multis probat Peregr. in d. art. 33. n. 15. & in nostris terminis Guid. P. P. Con. 133. in fin. Ex quibus sequitur, quod, & si verum foret, dictum Collegium principaliter & immediate succedere, tamquam, *Suum* dicti Francisci Bosc, hereditati dicti Iohannoti Bosc: nihilominus, non teneretur ad onera & debita dicti Francisci: cum ex eius hereditate nihil penitus remaneat post satisfactionem creditorum. Præsertim cum ipse multa ex prædicto fideicommissio alienaverit.

Ex quibus omnibus manifestò concluditur, fore pronunciandum in favorem dicti Collegij: sive ex iuribus provenientius ex donatione dictæ Mariannæ Bosc y Aleña: sive ex iuribus proprijs: ut supra fuit satis late dictum.

Non obstant modò in oppositum dicta. Et Primum non obstat: quia illa verba Sententiæ: *Libere disponere potest de dictis bonis*, intelligantur respectu instituendi heredem quem vellet; non verò, respectu declarandi caducum & fictum fideicommissum dicti Iohannoti Bosc. Nam expresse in dicta Sententia ex primitur & declaratur, remanere vinculum prædictum in favorem illius qui futurus erat heres dicti Francisci; qui pariter erat futurus *Suus* dictæ Speranciæ: & per consequens, vocatus ad dictum fideicommissum.

Ad Secundum respondetur, negando consequentiam. Nam Collegium non debet habere bona, ut heres Francisci Bosc: sed, ut *Suum*, dictæ Speranciæ: ut supra sæpe & sæpius fuit dictum.

Ad Tertium respondetur, heredem cum beneficio Inventarij, posse petere separationem bonorum; & factum defuncti impugnare, seu credita sua

9
credita sua recuperare, casu quo nihil ex hereditate apud heredem remaneret; ut supra fuit ostensum. Inventarium enim operatur, ne bona confundantur: & iura heredis conservat. Ergo etc.

Ex supra dictis meritò concludimus, fore, & esse pronunciandam Sententiam in favorem dicti Collegij; condemnando nobilem Don Iohannem Forteza, Curatorem depositarium hereditatis Francisci Bosc; non obstantibus dictis & allegatis per Raphaëlem Cabrer, Procuratorem Agnetis Bosc y Cabrer, & ejus nomine, ad coadjuvandam intentionem & partes dicti Curatoris. Rejectis quoque articulis, ac prætensionibus Francisci Cañissar, tamquam oblati longè extra omne tempus probatorium, juxta Pragmaticam; ac tamquam impertinentibus, & irrelevantibus. Nam ex iis, quæ in dictis articulis ille ponit; cernitur evidenter, nullum jus sibi ponit in dictis articulis, Mariannam Bosc y Aleña (cujus jura cessa habet dictum Collegium) esse neptem ex matre Speranciæ Garau: & ipsum Franciscum Cañissar esse filium neptis ex eodem matre dictæ Speranciæ, Garau: & sic, uno gradu remotiorem à dicta Sperancia. Unde sequitur evidenter, quod ipse Franciscus Cañissar, nullum jus habet in dicto fideicommissio. Nam, licet, in successione ab intesto alicujus fratris, succedat fratres simul cum filijs alterius fratris, seu sororis, prædefuncti in stirpes, & non in capita. Tex. expressus in Auth. cessante. c. de suis & legitimis heredi. quod apud omnes est receptissimū, & absque cōtroversia: ut docet Covar. de succe. ab intesto n. 7. conclu. 8. neque aliquis contradicit, ut tradit Beci. con. 16. n. 1. Mich. Cras. §. successio ab intesto. q. 3. n. 30. tamē, in ulterioribus transversalibus non habet locum ut filij subintrent in locum parentis: sed vocantur solū qui sunt in gradu propinquiore. gl. in Auth. post fratres. C. de legit. heredi. & in hoc omnes conveniunt, ut tradit Mich. Cras. cit. q. 33. n. 1. & q. 31. in fi. Sequitur ergo manifestè, quod dictus Franciscus Cañissar, tamquam filius neptis dictæ Speranciæ, non possit succedere: cum dicta Marianna Bosc y Aleñana sit neptis ex fratre ejusdem Speranciæ; & sic, uno gradu ei propinquior. Sequitur ergo, fore & esse illi imponendū silentium. Maximè, cum Sententia (de qua supra) ejus respectu habeat auctoritatem rei iudicatæ: ut supra fuit dictum. Et tamquam temere litigans, absque ullo juris colore; debet in expensas condemnari. Ita juris esse censeo: salvo etc.

Iohannes Forteza. I. V. D.

